

Burson • Marsteller

Utdanningsdirektoratet

Omdømmeundersøkelse 2017

Innhold

Innledning

Omdømme fra 2012 til 2017 – surveyundersøkelse

Side 4

Omdømme fra 2012 til 2017 – intervjuundersøkelse

Side 5

Sammendrag: Læringspunkter og anbefalinger

Side 6

Drivere og barrierer for endring

Barrierer

Side 8

Drivere

Side 9

Funn i undersøkelsen

Skoleeiere og barnehageeiere

Side 10

Skoleledere og barnehagestyrere

Side 22

Lærere og barnehagelærere

Side 35

Om undersøkelsen

Fremgangsmåte surveyundersøkelse

Side 48

Spørsmål i surveyundersøkelsen

Side 49

Fremgangsmåte intervjuundersøkelsen

Side 53

Intervjuguide

Side 54

Sammendrag

Slik oppfattes Utdanningsdirektoratet i
2017

Læringspunkter og anbefalinger

Omdømme fra 2012 – 2017, funn fra surveyundersøkelser

2012

- Høy kjennskap og positiv utvikling av omdømme blant skoleledere- og eiere, selv om ledelsen er lite kjent
- Positiv utvikling med hensyn til faglig relevans, nyttige verktøy og forståelig/tilgjengelig informasjon
- Relativt lav kjennskap hos lærere, og gjennomgående lavere omdømmeskåre enn blant ledere i utdanningssektoren
- Kritikk av rapporterings-/ prestasjonspress, særlig blant lærere. Flere opplever at Utdanningsdirektoratet ikke gjennomfører oppdrag fra KD på en god måte.
- Delte meninger om direktoratet griper for mye inn lokalt og begrenser lokal handlefrihet
- En stor andel, og om lag halvparten av lærerne, mener Utdanningsdirektoratet har for lav forståelse for hverdagen i skolen og lytter for lite til tilbakemeldinger fra skolesektoren

2017

- Kjennskapen ligger på et stabilt høyt nivå som i 2012. De store skolene kjenner Utdanningsdirektoratet best.
- Det er ingen signifikante forskjeller i kjennskap eller totalinntrykk basert på størrelse for barnehagene, men de små barnehagene (under 25 barn) mener i noe større grad at Utdanningsdirektoratet skaper rapporteringspress.
- Omdømmet blant skoleeierne har bedret seg signifikant siden 2012. 85 % har et godt/ svært godt totalinntrykk av Utdanningsdirektoratet, mot 73 % i 2012.
- Det er betydelig færre som mener Utdanningsdirektoratet skaper prestasjonspress og rapporteringspress, blant annet 20 prosentpoeng nedgang blant lærere sammenlignet med 2012.
- De små skolene føler i større grad enn de store at Utdanningsdirektoratet skaper prestasjonspress/ rapporteringspress. Samme tendens gjelder for videregående skoler.
- Det er gjennomgående noe mer kritiske tilbakemeldinger fra private grunnskoler og fra videregående skoler. Men disse funnene nyanseres når de sees sammen med funn i den kvalitative undersøkelsen.
- De som har deltatt på seminarer og/eller konferanser i regi av Utdanningsdirektoratet har et signifikant bedre inntrykk av direktoratet enn de som ikke har deltatt. Dette gjelder alle respondentgrupper.

Omdømme fra 2012 – 2017, funn fra intervjuundersøkelse

2012

- Utdanningsdirektoratet oppleves som faglig solid, og med informasjon som er bedre og lettere tilgjengelig – og med bedre nettsider.
- Utdanningsdirektoratet har en bedre evne enn tidligere til å lytte og søke innspill fra virksomhetene
- Det er bekymring for hvordan Utdanningsdirektoratet skal bidra til kvalitetsheving i barnehagene uten å overstyre barnehagene
- Utdanningsdirektoratet har svak forståelse av skolehverdag, og det er omstendelig byråkratspråk i rundskriv og forskrifter
- Det er mange signaler om at Utdanningsdirektoratet representerer den juridiske, regelstyrte tilnærmingen som kan stå i et motsetningsforhold til den pedagogiske, praksisstyrte tilnærmingen.
- Manglende forståelse av, interesse for og dårlige holdninger til fag- og yrkesopplæringen i vgs (utenfor yrkesopplæringsavdelingen)

2017

- Utdanningsdirektoratet oppfattes som å ha tatt steg i riktig retning sammenlignet med 2012 med hensyn til faglig innhold, tilgjengelighet og opplevd relevans
- Det settes ikke spørsmålstegn ved direktoratets faglige tyngde. Ingen som kritiserer nivået på formidling og bruk av faktagrunnlag og forskning.
- Nettsidene er mer brukervennlige enn de var i 2012 og de brukes hyppigere i det daglige arbeidet.
- Direktoratet oppfattes fremdeles mer som et «skoledirektorat» enn et «barnehagedirektorat»
- Kritikken av direktoratet som agent for overbyråkratisering og dokumentasjonspress har stilnet. På dette punktet ser vi kanskje den største endringen i oppfatning av Utdanningsdirektoratet over tid
- Det er lav kjennskap til direktoratets ledelse, og det er departementet og utdanningspolitikere som regnes som de sentrale premissleverandørene i det offentlige ordskiftet.

Læringspunkter og anbefalinger

Læringspunkter	Anbefalinger
✓ Det er markant bedre omdømme blant skoleeierne sammenlignet med tidligere undersøkelser ✓ Det oppfattes at direktoratets rolle er å forvalte regelverk og utføre tilsyn, samt gi støtte og bidra til utvikling av norske skoler og barnehager. De to første oppgavene er velkjente. Den siste rollen er mindre kjent, og det er her det er størst potensial for å øke synlighet. ✓ Mange oppfatter det slik at direktoratet ikke har en selvstendig stemme og rolle ✓ Press på rapportering og prestasjoner oppfattes fortsatt blant mange, men det er et kraftig fall som oppfatter et slikt press, særlig blant lærere ✓ Små skoler har mindre kjennskap og er mer skeptiske til Utdanningsdirektoratet ✓ Den digitale kommunikasjonen fra Utdanningsdirektoratet oppfattes som relevant og brukervennlig	▪ Skoleeierne kan være viktige ambassadører for Utdanningsdirektoratet ▪ Det å fremstå som eksperten som utvikler norsk skole vil gi en oppfattet mer selvstendig rolle for Utdanningsdirektoratet, og vil mest sannsynlig øke tilliten og gi drahjelp til øvrige oppgaver ▪ Utdanningsdirektoratets selvstendige, unike rolle kan bli tydeligere ved at toppledelsen synliggjør ekspertrollen i offentligheten, som rådgiver til virksomhetene og til politisk nivå ▪ Offentliggjøringen av innrapporterte data er svært viktig for å skape forståelse for krav som settes. Presentasjon av data om bruk av ressurser og resultater i norsk skole bør formidles tydelig og planmessig ▪ Skape et forenklingsprosjekt overfor små skoler i samarbeid med kommunene ▪ Prioritere nettsidene og få på plass enda flere verktøy som særlig lærerne kan ta i bruk

Avdekke barrierer og
drivere for å realisere
ønsket oppfatning

Barrierer som grunnlag for strategi

Dagens oppfatning	Barrierer	Beste oppfatning
Skoler, barnehager og eierne deres oppfatter at Utdanningsdirektoratet gir dem faglig støtte, og forstår i økende grad grunnen til rapportering	Utdanningsdirektoratets oppgaver er å forvalte lov- og regelverk og systemer som innebærer press på rapportering og prestasjoner	Vi er empatiske – orientert mot mennesker og setter brukernes behov foran systemer
KD, utdanningspolitikere og organisasjoner oppfattes som mer sentrale premissgivere for debatter om skolepolitikken	Utdanningsdirektoratet er en etat innenfor et felt med betydelig oppmerksomhet , som må balansere deltagelse i samfunnsdebatten med lojalitet mot eierdepartement	Vi er modige – har en stemme i den offentlige debatten og vilje til innovasjon
På tross av at utdanningsdirektoratets ledelse er lite kjent, er direktoratets oppgaver og kompetanse godt kjent	Synlig toppleidelse oppfattes ikke som viktig blant skoler og barnehager	Vi er tydelige – løfter frem det viktigste og har profilerte talspersoner

Drive og positive egenskaper som grunnlag for budskap

Verste oppfatning	Drive	Dagens oppfatning
Utdanningsdirektoratet driver unødvendig byråkratisering av norsk skole, med et omfattende press på rapportering og prestasjoner	Utdanningsdirektoratet er en unik ressurs , med betydelig kompetanse , innsikt og med eierskap til omfattende kunnskapsgrunnlag for skoler og barnehager	Skoler, barnehager og eierne deres oppfatter at Utdanningsdirektoratet gir dem faglig støtte, og forstår i økende grad grunnen til rapportering
Utdanningsdirektoratet er kun relevant for å forvalte og tolke et stadig mer komplisert regelverk	Utdanningsdirektoratet er eksperten på utviklingen av skoler og barnehager i Norge	KD, utdanningspolitikere og organisasjoner oppfattes som mer sentrale premissgivere for debatter om skolepolitikken
Utdanningsdirektoratet er en irrelevant aktør for utviklingen av norsk skole, med mandat som bør avgrenses så mye som mulig	Det er få eller ingen i statsforvaltningen som har et bredere nedslagsfelt og med virksomhet som angår så mange	På tross av at utdanningsdirektoratets ledelse er lite kjent, er direktoratets oppgaver og kompetanse godt kjent

Funn i undersøkelsen

Dette svarer *skoleeiere* og
barnehageeiere om:

1. Kjennskap
2. Relevans
3. Attraktivitet

1. Kjennskap blant skole- og barnehageeiere fra intervjuundersøkelsen

- De fleste blant dem som forvalter eierskap til skoler og barnehager bruker verktøy fra Utdanningsdirektoratet regelmessig og har god kjennskap til direktoratet.
- De private barnehage- og skoleeierne har noe lavere kjennskap enn det som er tilfellet for de offentlige
- Blant skoleeierne er de oppgavene som nevnes spesielt nasjonale prøver, ståstedsanalyse, klasseledelse, elevundersøkelsen og læreplaner.
- Barnehageeiere nevner spesielt oppgaver som utvikling av rammeplaner og foreldreundersøkelsen.
- Barnehageeierne legger særlig vekt på Utdanningsdirektoratets rolle i å se helheten, være et nasjonalt styringsorgan og bidra med verktøy som gjør at alle landets skoler og barnehager skal kunne ha et godt læringsmiljø og faglig utvikling.

«De har vært dyktige på å få frem god og anvendelig statistikk og forskning om skole som gir godt grunnlag for skoleutvikling»

- Skoleeier fylke

«Jeg oppfatter at det har kommet mye bra på barnehage, særlig Barnehageportalen med temaside og kompetanse»

- Barnehageeier kommunal

«Det er en litt vanskelig relasjon med Udir. Vanligvis interagerer man med en organisasjon man kjenner noen mennesker i, det gjør jeg ikke i Udir.»

- Skoleeier kommunal

«Udir har gjort mye for innholdet i barnehagene»

- Barnehageeier kommunal

«Udirs styrke er at de ser helheten - det at jeg kan gå ett sted og klargjøre rammene for læreplaner, eksamener, prøver, læringsmiljø, forskning og kvalitet»

- Skoleeier kommunal

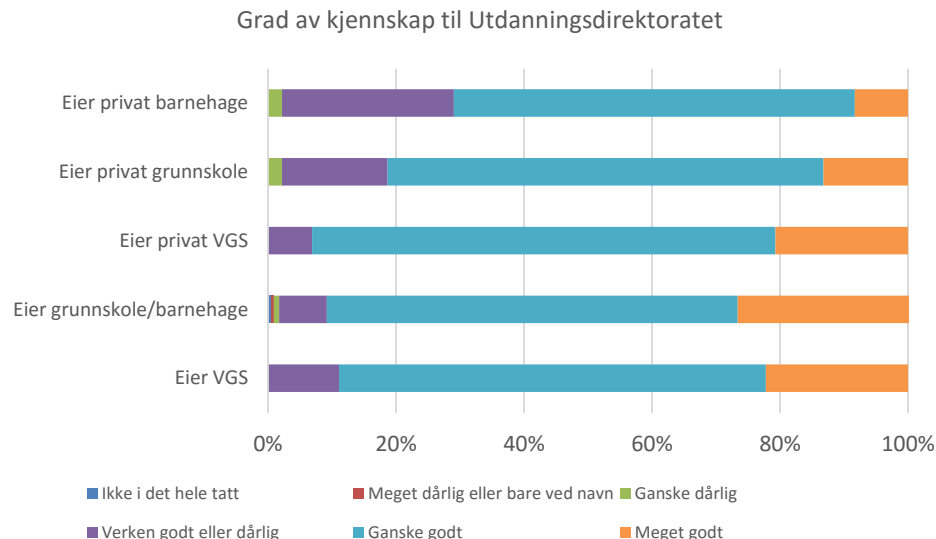
«De skal operasjonalisere politiske signaler som kunnskapsdepartementet til den praktiske virkeligheten. Skolepolitikk materialiserer seg gjennom Udir. De skal også gi enkel tilgang til en del nasjonale verktøy»

- Skoleeier kommunal

Generell kjennskap blant skole- og barnehageeiere – fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder generell kjennskap blant skole- og barnehageeiere er funnene følgende:

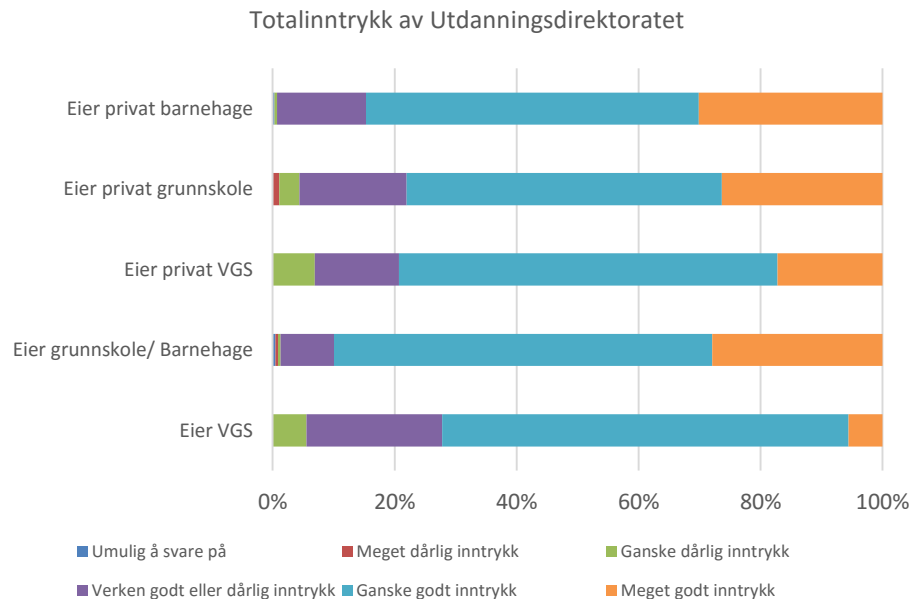
- Figuren til høyre viser at 87 % av skoleeierne sier de kjenner Utdanningsdirektoratet godt eller svært godt. Situasjonen er tilnærmet lik 2012, da 89 % oppga det samme.
- Utdanningsdirektoratet skårer svært godt på åpenhet og informasjon blant samtlige av de som forvalter eierskap for skoler og barnehager
- De som forvalter eierskap til videregående skoler og private skoler har gjennomgående et litt mindre positivt bilde av Utdanningsdirektoratet enn kommunale skoler.
- Eierne av private skoler har i større grad en opplevelse av at Utdanningsdirektoratet er urimelig rigide med hensyn til regler og tilsyn.
- De som forvalter eierskap for offentlige skoler har gjennomgående størst tiltro til direktoratets kompetanse og fagkunnskap.
- Skolestørrelse skaper ingen store forskjeller når det gjelder grad av kjennskap, men de største skolene oppgir ikke overraskende i noe større grad at de kjenner Utdanningsdirektoratet godt.

Kjennskap og totalinntrykk blant eierne fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder totalinntrykk av Utdanningsdirektoratet er funnene blant skole- og barnehageeiere følgende:

- Figuren til høyre viser at Utdanningsdirektoratet også i 2017 har en svært god skår på totalinntrykk blant de som forvalter eierskap til skoler og barnehager.
- Bare to grupper, henholdsvis private grunnskoler og videregående skoler, har en misfornøyd-andel på henholdsvis 5 og 7 %.
- 85 % av skoleeierne svarer at de har et ganske godt eller svært godt totalinntrykk av Utdanningsdirektoratet.
- I 2012 var denne andelen 73 %. Bedringen i totalinntrykk er signifikant, og blant de spørsmålene hvor endringen er mest markant sammenlignet med 2012-undersøkelsen.
- De som forvalter eierskap til skoler med over 300 elever svarer utelukkende at de har et godt inntrykk. En liten gruppe blant eierne av de mindre skolene oppgir å ha et noe dårligere totalinntrykk av Utdanningsdirektoratet.

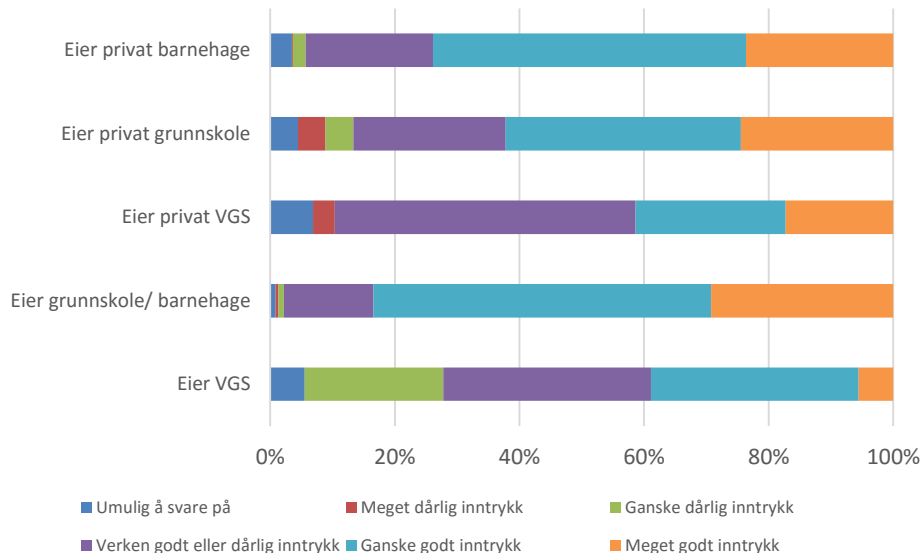

Kjennskap til faglig støtte blant eierne – fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder faglig støtte er funnene blant skole- og barnehageeiere følgende:

- Figuren til høyre viser at den generelle holdningen til faglig støtte er positiv blant de som forvalter eierskap til skole og barnehager er meget positivt.
- Støtten til utvikling av godt pedagogisk innhold oppleves like bra blant eierne av private som av kommunale barnehager.
- De som forvalter eierskap til videregående skoler er den gruppen som har det minst positive inntrykket av Utdanningsdirektoratets faglige støttefunksjon.
- Det samme bildet tegner seg på spørsmål om kompetanse og fagkunnskap. Det er imidlertid også i denne gruppen 75 % som har meget godt, ganske godt eller nøytralt inntrykk av faglig kompetanse.

Støtte til utvikling av skoler og barnehager

2. Relevans blant skole- og barnehageeiere fra intervjuundersøkelsen

- Barnehageeierne legger vekt på at Utdanningsdirektoratet har tatt en rolle for å utvikle innhold og kvalitet. Foreldreundersøkelsen trekkes frem som svært positiv.
- Skoleeierne legger vekt på at særlig små og mellomstore kommuner har nytte av Utdanningsdirektoratets nasjonale verktøy og styringssignaler. Enkelte store kommuner har en fagetat mellom politisk ledelse og skolene. Dette er annerledes i de fleste andre kommuner, der det ikke lenger er en skolesjef mellom kommunestyret og rektorene.
- Det blir oppfattet som at gode verktøy på Udir.no langt på vei fyller den rollen for kvalitetsutvikling som en kommunal etat hadde tidligere – og stort sett bedre.
- Generelt meldes det om god samordning. En skoleeier mener likevel at det er for vanntette skott manglende felles forståelse på tvers av ulike deler i Utdanningsdirektoratet.
- Utdanningsdirektoratet blir oppfattet som lydhør og ber om innspill fra virksomhetene lokalt. Dette har også utviklet seg i en positiv retning. Det er imidlertid flere som oppfatter at høringsfristene er urimelig korte, og at det svekker muligheten for reell medvirkning.
- To respondenter nevner at det er behov for å samordne hovedtall i statistikk med SSB, og avdekke hvorfor det er avvik i tallene.

«De har et høyt faglig nivå, og bruker mye forskning.»

- Skoleeier kommunal

«Udir er en veldig viktig premissleverandør, blant annet gjennom de publikasjonene de leverer. En utfordring er at SSB har mange tilsvarende publikasjoner og det er avvik mellom dem og Udir sine»

- Skoleeier fylke

«Verktøy fra Udir bidrar til kvalifiserte diskusjoner om kvalitetsutvikling!»

- Barnehageeier kommunal

«Udir har ikke alltid kontakt med virkeligheten. Det ser vi veldig tydelig i lovforståelse - kan tyde på at det sitter en del jurister med lite skolefaglig bakgrunn som gir en forståelse som ikke har rot i den praktiske virkeligheten»

- Skoleeier kommunal

«Videreutdanning for lærere og rapportering har blitt utrolig mye lettere.»

- Skoleeier kommunal

«Alt kan ikke løses i den enkelte kommune, Vi trenger verktøy som kommunene ikke kan finne opp selv. Alle kommuner er ikke Oslo»

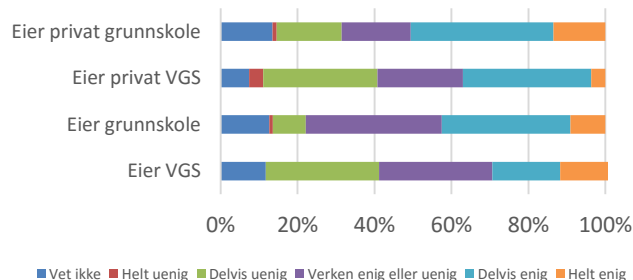
- Skoleeier kommunal

Skoleeiere: Relevans, lydhørhet og bidrag til endring fra surveyundersøkelsen

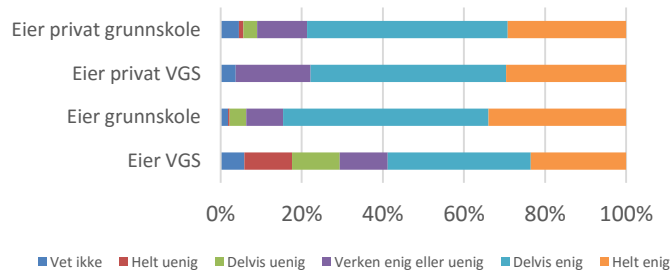
Når det gjelder lydhørhet og bidrag til endring er funnene blant skoleeierne følgende:

- Figuren til høyre viser at det er nokså mange blant de som forvalter eierskap til skoler som ikke har en oppfatning om Utdanningsdirektoratets lydhørhet
- Blant de som har en oppfatning, er det flest som mener Utdanningsdirektoratet lytter til tilbakemeldinger
- Skoleeiere i videregående skoler stiller seg noe mer kritisk når det gjelder direktoratets evne til å lytte til tilbakemeldinger. Men 30 % i svarkategorien «delvis uenig» er ikke dramatisk.
- Figuren nederst til høyre viser at blant de som forvalter eierskap til skoler er det relativ bred enighet om at Utdanningsdirektoratet endrer måten skolene jobber på. Her er det også betydelig færre som ikke har en oppfatning.

Utdanningsdirektoratet lytter til tilbakemeldinger fra skolesektoren

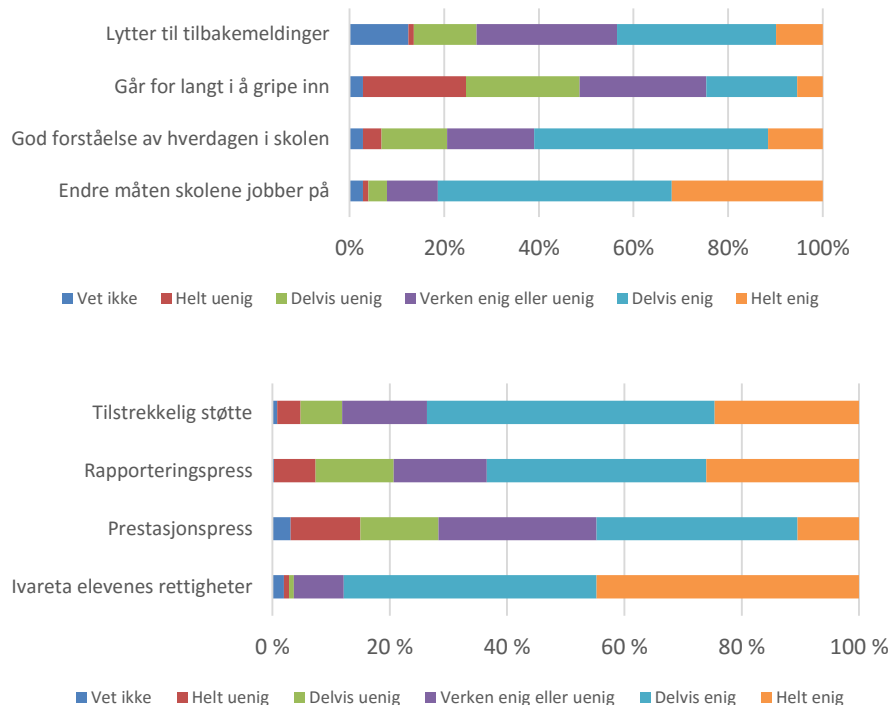
Utdanningsdirektoratet bidrar til å endre måten skolene jobber på

Oppfattet relevans blant skoleeiere fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets relevans mener skoleeierne følgende :

- Figuren til høyre viser at mange av skoleeierne ikke har en oppfatning om Utdanningsdirektoratet lytter til tilbakemeldinger, men blant de som har en oppfatning er det klart flest som mener at Utdanningsdirektoratet er lydhør
- Det er relativt få som mener at Utdanningsdirektoratet går for langt i å gripe inn, men også her er det en del som ikke har en oppfatning
- Et betydelig flertall av skoleeierne mener at Utdanningsdirektoratet har en god forståelse av hverdagen i skolen, men det er nærmere 20 % som er helt eller delvis uenig i dette
- Et betydelig flertall mener Utdanningsdirektoratet endrer måten skolene jobber på, og her er det få som er uenig
- Figuren nederst til høyre viser at under halvparten av skoleeierne mener direktoratet bidrar til prestasjonspress, mens over halvparten mener direktoratet bidrar til press på rapportering.
- Det er et stort flertall som mener direktoratet gir eierne tilstrekkelig støtte, og nesten samtlige mener at Utdanningsdirektoratet bidrar til å ivareta elevenes rettigheter

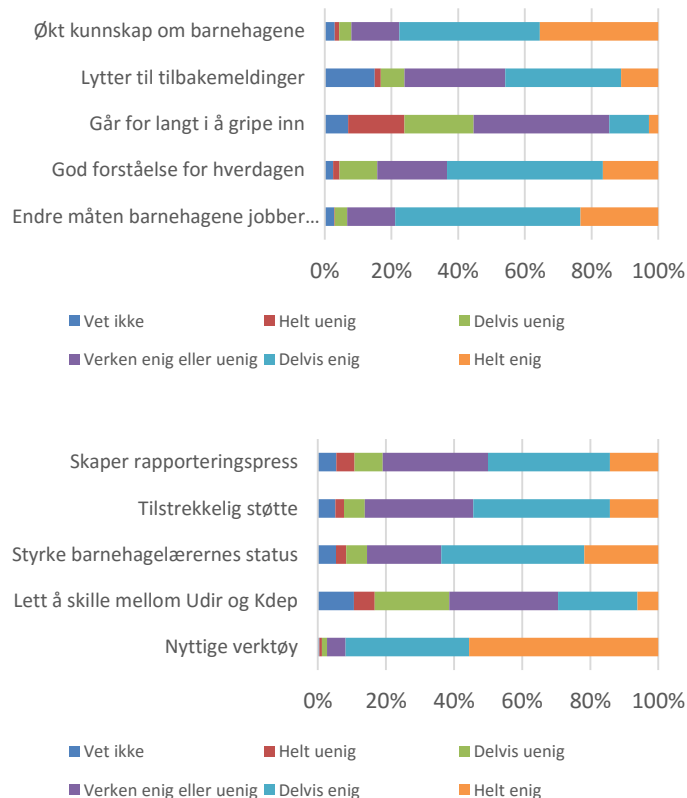

Oppfattet relevans blant barnehageeiere fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets relevans mener de private barnehageeierne følgende: *

- Figuren til høyre viser at en klar majoritet mener at Utdanningsdirektoratet endrer måten barnehagene jobber på.
- Det mest entydige funnet knytter seg til opplevd nytte av verktøy fra Utdanningsdirektoratet, der hele 92 % er helt eller delvis enig i at disse har god praktisk bruksverdi i barnehagene.
- Det er 12 % av de private barnehageeierne som er delvis enig i at Utdanningsdirektoratet går for langt i å gripe inn i. Samtidig mener de aller fleste at direktoratet har en god forståelse for hverdagen i barnehagene.
- En betydelig andel av de spurte mener Utdanningsdirektoratet bidrar til å styrke barnehagelærernes status-
- Sammenlignet med skoleeierne, er det for private barnehageeiere færre som opplever at Utdanningsdirektoratet skaper rapporteringspress.

* Eiere av offentlige barnehager har ikke tatt stilling til disse spørsmålene siden de også er skoleeiere. De har bare besvart spørsmålene i tilknytning til skolesektoren.

Nærmere om prestasjonspress blant skole – og barnehageeierne etter størrelse- fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder prestasjonspress er funnene følgende:

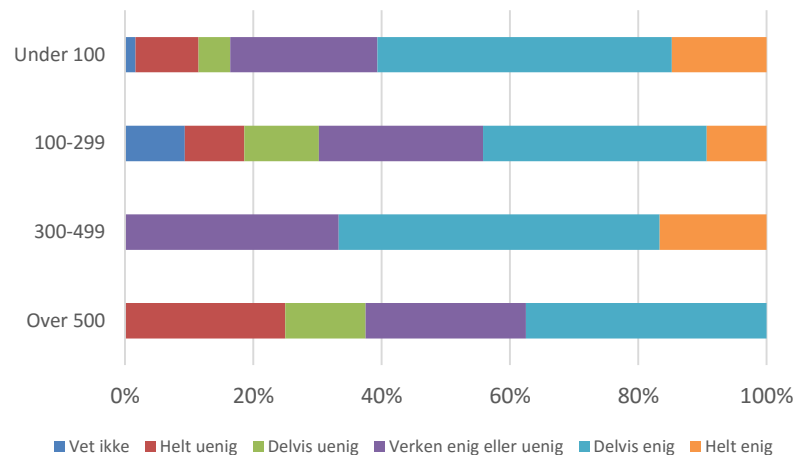
Skoleeiere:

- En gjennomgående kritikk fra undersøkelsen i 2012 var Utdanningsdirektoratets opplevde medvirkning til prestasjonspress i skolen og unødvendig mye rapportering.
- Det er en signifikant nedgang i andelen som opplever at Utdanningsdirektoratet bidrar til å skape prestasjonsstress. Dette gjelder for samtlige grupper som forvalter eierskap i skolene.
- Figuren viser også at eierne av de små skolene i større grad enn de store mener at Utdanningsdirektoratet skaper prestasjonspress/ rapporteringspress. Samme tendens gjelder for videregående skoler.

Barnehageeiere:

- For eierne av barnehagene* finner vi ingen betydelige forskjeller i kjennskap og totalinntrykk basert på størrelse (antall barn i barnehagen).
- Eierne av de små barnehagene (under 25 barn) mener i noe større grad enn de andre barnehagene at Utdanningsdirektoratet skaper rapporteringspress på barnehagene.

Skoleeiernes vurdering av prestasjonspress i grunnskolen, etter skolestørrelse

*Bakgrunnstall. Fremgår ikke av figuren på denne siden.

3. Attraktivitet blant skole- og barnehageeiere fra intervjuundersøkelsen

- Utdanningsdirektoratet oppfattes blant skole- og barnehageeierne som en viktig premissleverandør for ordskiftet om kvalitet i barnehage- og skolesektoren. Skoleporten og Utdanningsspeilet/barnehagespeilet trekkes særlig frem av flere som viktig for virkelighetsbeskrivelsen av utdanningssektoren
- Flere av de som forvalter eierskap til skole- og barnehager trekker frem at nettsidene er blitt mye bedre og mer brukervennlige. Språk og form oppfattes som tilgjengelig.
- Bedre nettsider og mer tilgjengelige verktøy på Udir.no er hovedårsaken til at Utdanningsdirektoratet er blitt en viktigere del av respondentens arbeidshverdag. Sosiale medier er for skole- og barnehageeierne del ikke en kanal for informasjon fra- , eller kontakt med, Utdanningsdirektoratet.
- Av kritiske tilbakemeldinger er det en faktor som skiller seg ut. Flere blant de som forvalter eierskapet har dårlige erfaringer med å ta direkte kontakt med Utdanningsdirektoratet. De skildrer at det er krevende å få tak i folk og at det er enda mer krevende å treffe relevant fagperson.

«Nettsidene er veldig lett tilgjengelige, enkelt oppbygget, godt vedlikeholdt, og kalenderen gir god oversikt over hva som skjer»

- Skoleeier fylke

«Omlegging av nettsiden var vrient i starten, men nå er den bedre enn den forrige. Godt brukergrensesnitt!»

- Skoleeier kommunal

«Nettsidene er veldig bra! Det er ting vi lurte på - og der finner vi alt. Veldig konkret.»

- Barnehageeier privat

«Det eneste vi savner med en sånn organisasjon er noen folk å snakke med. Er mer store konferanser på Gardermoen hvor det ikke er like naturlig å komme med innspill for alle»

- Skoleeier kommunal

«Den generelle informasjonen er bra og tilgjengelig. Det er for så vidt bare et par situasjoner jeg har hatt et behov for fakta, og da måtte jeg ringe inn og spørre og fikk et svar som viste seg å være lite dekkende. Mulig jeg ikke traff riktig person. Den informasjonen måtte vi hente inn på andre måter.»

- Skoleeier privat

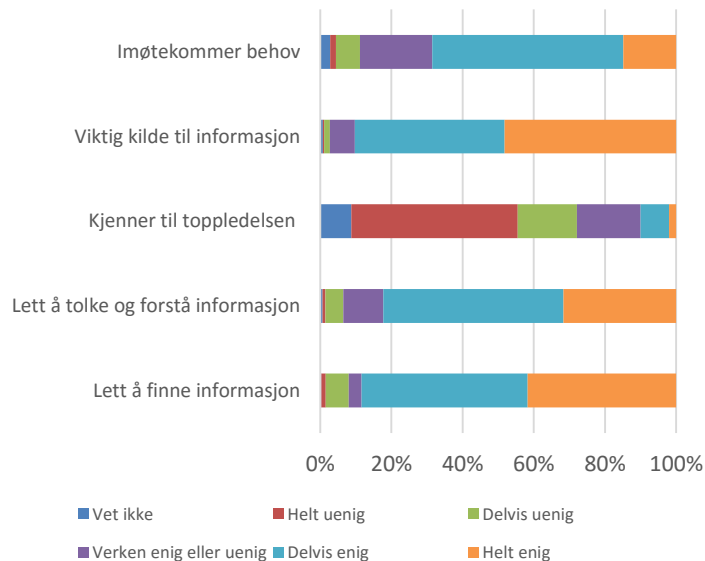
«Jeg synes de er lite synlige i det offentlige rom, altså ut mot allmenheten. Tror de er mer internt rettet mot politikerne og KD.»

- Skoleeier fylke

Oppfattet attraktivitet blant barnehage- og skoleeiere fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets attraktivitet er det følgende hovedfunn:

- Generelt sett er det små forskjeller mellom de som forvalter eierskap til skoler og barnehager
- Figuren til høyre viser at Utdanningsdirektoratet oppfattes som en helt sentral kilde til informasjon. Informasjonen oppfattes som tilgjengelig og lett å finne. Dette samsvarer med funn i den kvalitative undersøkelsen, og vi ser en markant bedring sammenlignet med undersøkelsen i 2012.
- De aller fleste blant skole- og barnehageeierne mener også at Utdanningsdirektoratet imøtekommer deres behov, men her er det også en del som ikke har noen oppfatning
- Det er få blant de som forvalter eierskap til skoler og barnehager som kjenner Utdanningsdirektoratets toppledelse

Funn i undersøkelsen

*Dette svarer **skoleledere** og **barnehagestyrere** om:*

1. Kjennskap
2. Relevans
3. Attraktivitet

1. Kjennskap blant ledere og styrere fra intervjuundersøkelsen

- Ledere og styrere i skoler og barnehager er den gruppen av respondenter som hyppigst bruker informasjon og verktøy fra Utdanningsdirektoratet i deres arbeidshverdag. De er derfor også ofte i kontakt med direktoratet.
- Generelt er gruppen godt fornøyd og Utdanningsdirektoratet oppfattes å være på rett kurs.
- Skoleledere trekker frem bruk av læreplanen og ressursider, brukerundersøkelser, elevundersøkelser, lærlingeundersøkelsen og nasjonale prøver som viktige. Skoleledere har særlig nytte av mange gode konkrete eksempler og case på nettsidene.
- Barnehagestyrere er den gruppen i barnehagesektoren som oppgir å bruke informasjon og verktøy fra Utdanningsdirektoratet hyppigst
- Av nylige kontaktpunkter mellom skolene og Utdanningsdirektoratet, nevner flere skoleledere arbeidet knyttet til paragraf 9a og håndtering av mobbing.
- På plussiden trekker ledere og styrere frem at det ble lagt ut gode veiledere og praktiske eksempler på hvordan skolene kunne jobbe.
- På minussiden er det to skoleledere som mener det har blitt urimelig store forventninger til hva skolen skal løse mht. mobbing, og at det ved tilsyn blir spurt om dokumentasjon som skolen umulig kan fremskaffe.

«Jeg og vi i barnehagen bruker informasjon og verktøy fra Udir mer nå enn de siste årene. Filmsnutter er vel nyere? Disse brukes mye på møter, og er veldig fine og praktiske.»

- Barnehagestyrer privat

«Jeg henter mye fra hjemmesiden selv, men jeg tror at hver gang jeg er inne på Udir, så tenker jeg «dette kunne jeg brukt tidligere»

- Barnehagestyrer privat

«Fra å ha vært lærer til avdelingsleder og nå leder, så ser jeg at jeg får mer og mer bruk for informasjonen og verktøyene fra Udir. Jo lengre man er i lærergjerningen, jo mer bruker man informasjon og verktøy fra Udir, det er min erfaring.»

- Skoleleder fylke

«Det er tyngde når noe kommer fra Udir og når jeg sier til mine ansatte "dette kommer fra Udir, så det må vi forholde oss til"»

- Skoleleder kommunal

«Jeg bruker dem mer og mer. Jeg opplever også at lærerne bruker dem mer og mer, fordi de har praktisk nytte av det. Vi henviser også foresatte til sidene.»

- Skoleleder kommune

«De er veldig vanskelig å få tak i. Nesten umulig å få tak i på telefon. Mange ledd for å komme til riktig person. Det som ikke ligger fysisk på siden, er krevende å finne. Det kunne være en ide å ha en kontaktperson i lenke under sakene.»

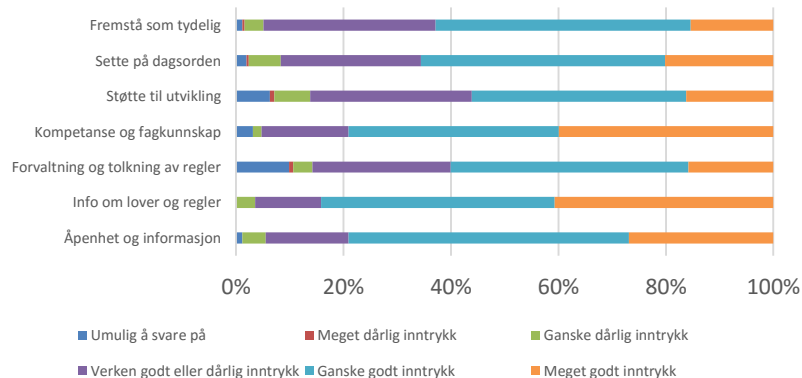
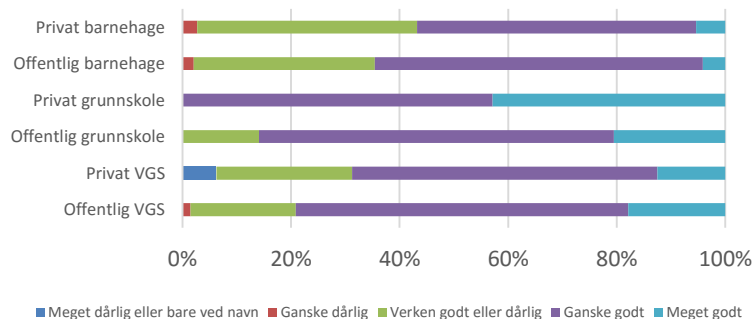
- Skoleleder kommune

Generell kjennskap blant ledere og styrere – fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder generell kjennskap er funnene blant ledere og styrere følgende:

- Det er små endringer i overordnet kjennskap blant skoleledere. 82 % av skolelederne kjenner Utdanningsdirektoratet godt eller svært godt (84 % 2012).
- Totalinntrykket er svært godt for ledere og styrere, med enkelte mindre avvik. Ingen fra private grunnskoler har lavere verdi enn «ganske godt», og for offentlige grunnskoler oppgir 88 % meget eller ganske godt inntrykk. Kun 1 % har et ganske dårlig inntrykk.
- Svar som avviker fra den generelt høye skåren på positiv kjennskap er:
 - 19 % av ledere i private grunnskoler mener direktoratet fremstår lite tydelig
 - 19 % av lederne i private vgs. mener Utdanningsdirektoratet skårer svakt på åpenhet og info.
 - 6 % av lederne i private vgs. har et ganske dårlig totalinntrykk av Utdanningsdirektoratet 13 % i denne gruppen har et ganske dårlig inntrykk av direktoratets informasjon om lover og regler
 - Det er en betydelig andel som svarer at de ikke har godt eller dårlig inntrykk når det gjelder hvordan Utdanningsdirektoratet fremstår, hvilken støtte direktoratet gir, direktoratets forvaltning av lover og regler og om direktoratet setter dagsorden

Grad av kjennskap til Udir

2. Relevans blant ledere og styrere fra intervjuundersøkelsen

- Det er lite direkte kritikk av direktoratet, men en påpeking av hvor viktig det er med faglig autonomi for Utdanningsdirektoratet og en armlengdes avstand til politisk ledelse i departementet.
- Et interessant funn for denne gruppen er at det er usikkerhet omkring hvorvidt Utdanningsdirektoratet er tilstrekkelig selvstendig fra Kunnskapsdepartementet/ utdanningspolitikerne.
- Barnehagestyrere nevner spesielt arbeidet knyttet til rammeplanen for barnehagene. Den ble oppfattet som inkluderende, særlig at direktoratet var mye rundt i kommunene i forbindelse med utarbeidelsen.
- Med hensyn til relevans svarer barnehagestyrere forholdsvis likt som barnehageeiere.
- Skoleledere bruker ressursidene ofte og henter lederverktøy på nettsidene.
- Mange uttrykker at det er positivt at direktoratet ber om innspill, men viser til at det ofte er urimelig korte høringsfrister
- Dokumentasjons-/rapporteringstrøkket nevnes lite. Her oppgir flere at det er mye enklere å rapportere enn tidligere. Dette er en stor forskjell fra funnene i 2012. To unntak her er en skoleleder i videregående skole, og en leder ved en privat skole, som mener at Utdanningsdirektoratet har alt for mange og unødvendig tidkrevende nasjonale tilsyn som stjeler tid fra skolens primæroppgaver.

«Proessen med utarbeidelse av rammeplan - fra læreplan til barnehageplan - den er god. Det var lurt og fornuftig å dra rundt i kommunene»

- Barnehagestyrer privat

«Jeg er gammel nok til å huske at før i tiden lagde hver barnehage hver sin plan. Hvor var kvaliteten da? Derfor er det en viktig funksjon Udir har som sikrer nasjonal kvalitet og standardiserte målingssystemer.»

- Barnehagestyrer kommunal

«Synes det har blitt mye bedre, men vi føler noen ganger at de kunne være mer i kontakt med vår praktiske hverdag. Særlig gjelder det yrkesfag.»

- Skoleleder fylke

«Som skoleleder synes jeg ikke de lykkes i å frigjøre tid til kjerneoppgaver. Et eksempel er at de har veldig mange nasjonale tilsyn som er tidkrevende»

- Skoleleder fylke

«For vår del synes jeg de har bra forståelse. Men jeg leder en stor skole, og jeg tror og kan se for meg at det er mer utfordrende for mindre skoler»

- Skoleleder kommunal

«Videreutdanning er et eksempel på at det er god sammenheng mellom nasjonale vedtak og direktoratets praktiske gjennomføring.»

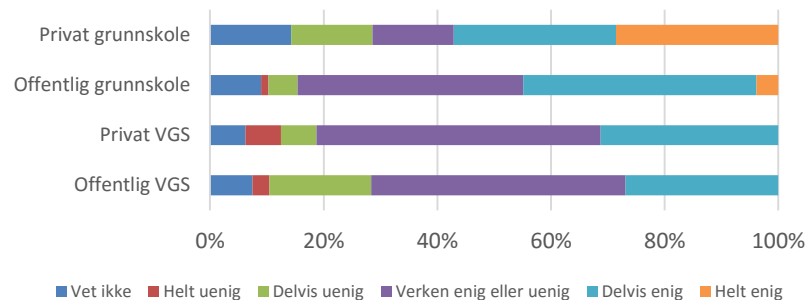
- Skoleleder kommune

Skoleledere: Relevans, lydhørhet og bidrag til endring - fra surveyundersøkelsen

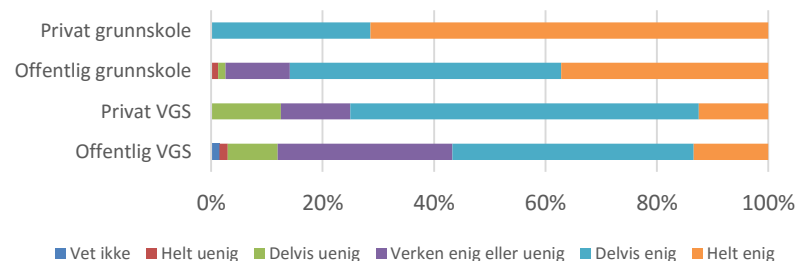
Når det gjelder lydhørhet og bidrag til endring er funnene følgende blant skoleledere:

- Figuren til høyre viser at skoleledere i grunnskolen i større grad enn ledere i videregående skoler enig i at Utdanningsdirektoratet lytter til tilbakemeldinger
- Det er en betydelig andel, særlig blant ledere i videregående skole, som verken er enig eller uenig i spørsmål om Utdanningsdirektoratet lytter til tilbakemeldinger.
- Et flertall av lederne i både videregående og grunnskolen mener at Utdanningsdirektoratet endrer måten skolene jobber på. Også her er det blant lederne i grunnskolen det er flest som er mest positivt innstilt, det vil si til påstanden om at Utdanningsdirektoratet bidrar til endring

Utdanningsdirektoratet lytter til tilbakemeldinger

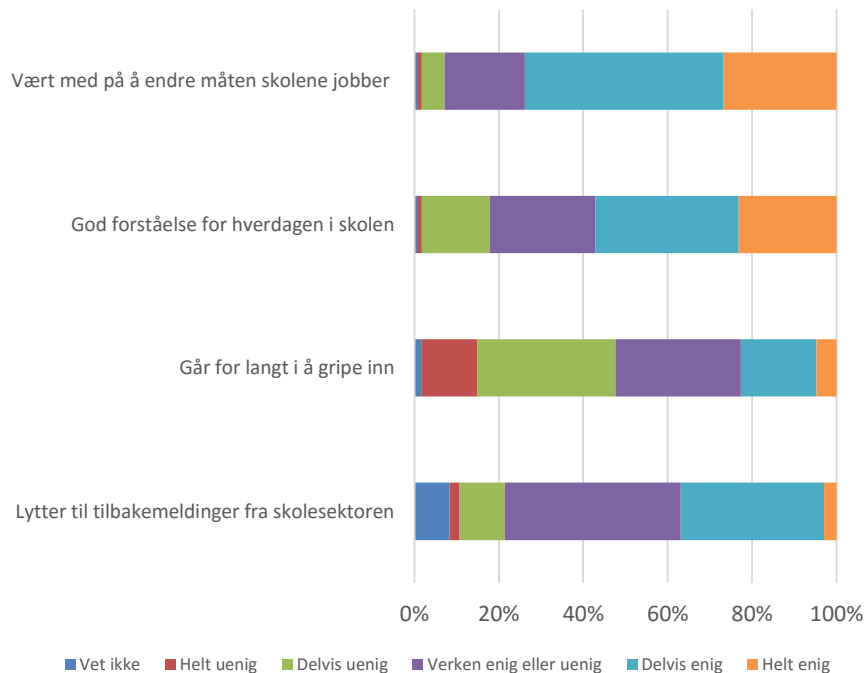
Endrer måten skolene jobber på

Skoleledere: Relevans, interaksjon med skolene fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder interaksjonen med skolene er funnene følgende blant skoleledere:

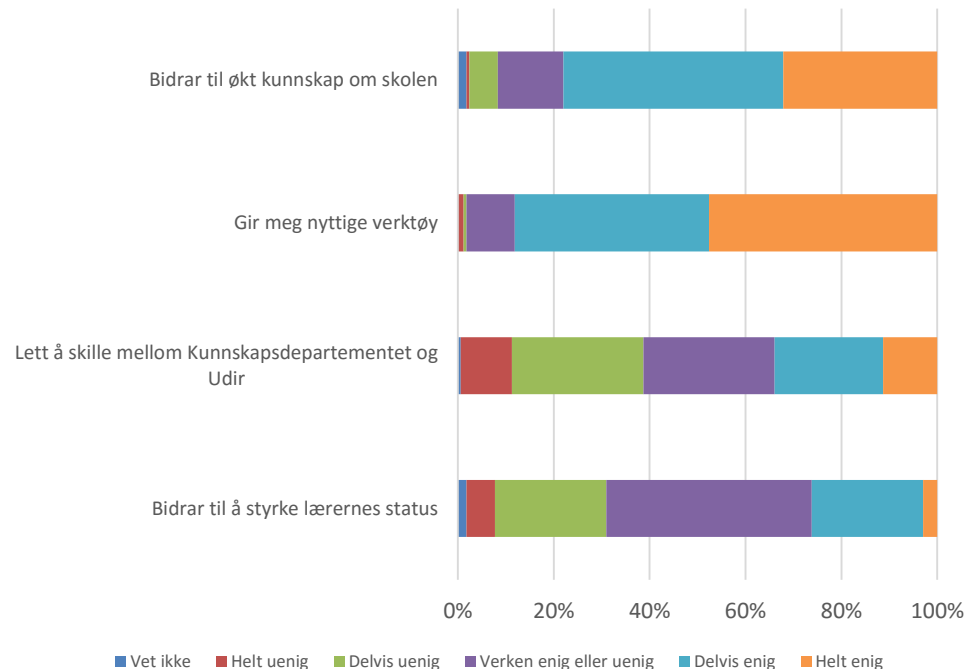
- Som figuren til høyre viser er det få av skolelederne som mener Utdanningsdirektoratet går for langt i å gripe inn i skolen.
- Det er et betydelig flertall av skolelederne som mener direktoratet har en god forståelse av hverdagen i skolen, og de fleste er enig i at Utdanningsdirektoratet endrer måten skolene jobber på.
- Det er imidlertid en betydelig andel som svarer at de er verken enig eller uenig i spørsmål om direktoratets lydhørhet. Antagelig er det fordi en del av lederne er usikre på om direktoratet faktisk bruker innspill de får

Skoleledere: Relevans og Udirs bidrag fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets bidrag er funnene følgende blant skoleledere:

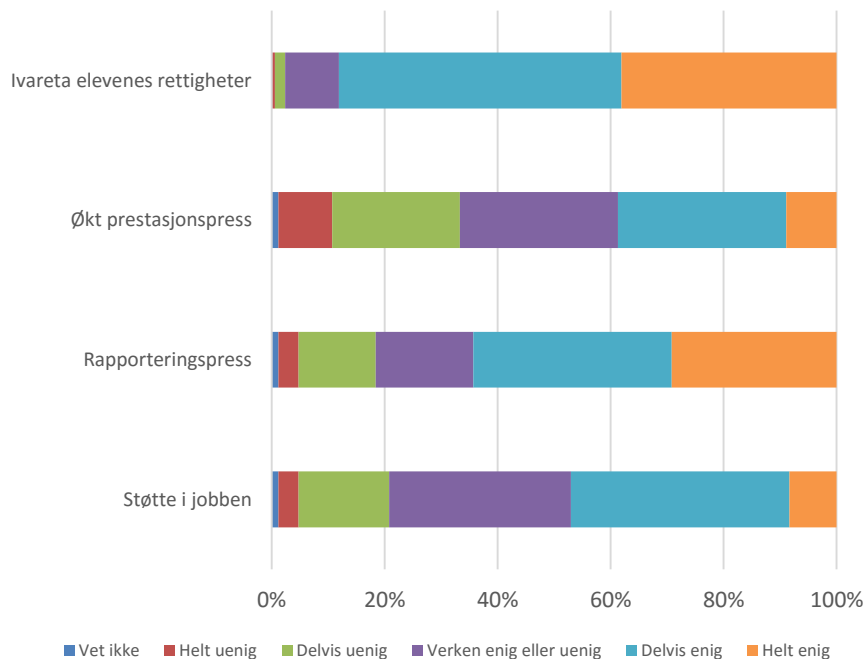
- Som figuren til høyre viser mener de aller fleste av skolelederne at Utdanningsdirektoratet bidrar med nyttige verktøy og bidrar til økt kunnskap i skolen
- Det er få av skolelederne som mener det er lett å skille mellom Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet, og det er også få som mener at Utdanningsdirektoratet bidrar til å styrke lærernes status
- Når det gjelder Utdanningsdirektoratets selvstendige rolle og bidrag til statusheving for lærerne er det også en betydelig andel av skolelederne som er uenig i påstandene. Det tyder på at Utdanningsdirektoratet mer oppfattes som å bidra som tilsynsmyndighet og faglig støtte enn som «ambassadør og tillitsvalgt» for norsk skole

Skoleledere: Relevans og press på skolene fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets press på skolene er funnene følgende blant skoleledere:

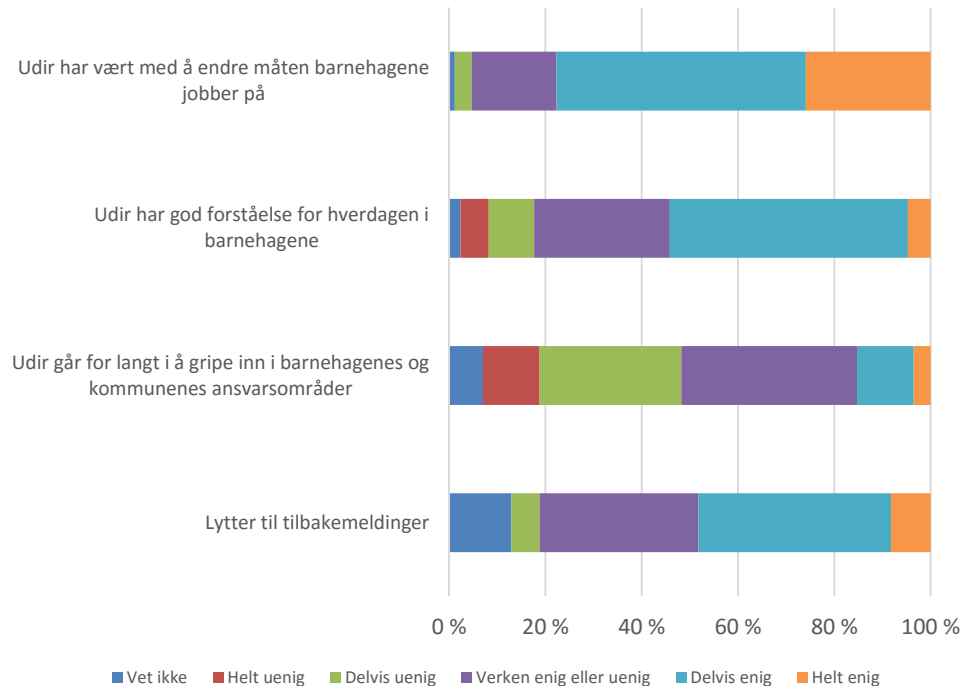
- Som figuren til høyre viser mener de aller fleste av skolelederne at Utdanningsdirektoratet bidrar til å ivareta elevenes rettigheter
- En betydelig andel av skolelederne mener Utdanningsdirektoratet gir dem støtte i jobben, men her er det også mange som verken er enig eller uenig
- Når det gjelder skoleledernes oppfatning av det press som Utdanningsdirektoratet gir elever og skoler, er det et betydelig flertall som mener at Utdanningsdirektoratet gir et press på rapportering mens det er et mindretall som mener Utdanningsdirektoratet øker prestasjonspresset. Her er det også en betydelig andel som er uenig i påstanden.

Barnehagestyrere: Relevans, lydhørhet og bidrag til endring - fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets bidrag til barnehagene er funnene følgende blant barnehagestyrerne:

- Figuren til høyre viser at de fleste av styrerne er enige i at Utdanningsdirektoratet endrer måten barnehagene jobber på.
- Svært få (8 % i de kommunale barnehagene) mener Utdanningsdirektoratet ikke forstår hverdagen i barnehagene, og svarene her er noen lunde likt som når det gjelder Utdanningsdirektoratets lydhørhet.
- 10 % i de kommunale barnehagene, og 14 % i de private, opplever det slik at Utdanningsdirektoratet griper for langt inn i lokal handlefrihet

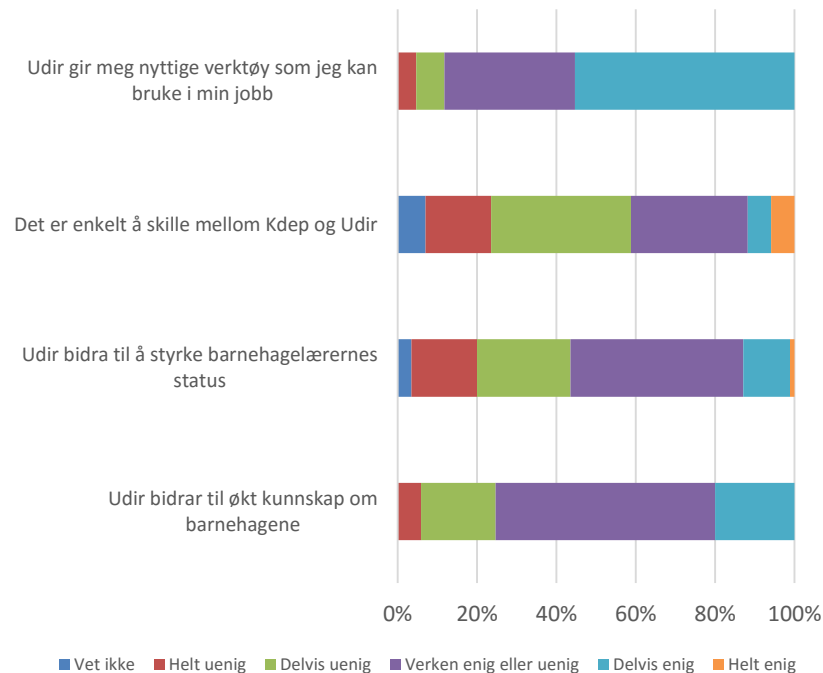

Barnehagestyrere: Relevans, interaksjon med skolene

- fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets interaksjon med barnehagene er funnene følgende blant barnehagestyrerne:

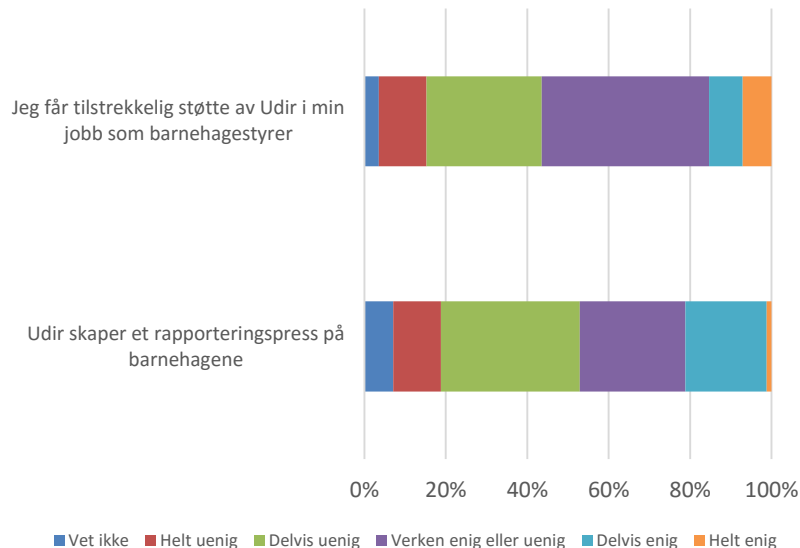
- Figuren til høyre viser at de fleste barnehagestyrerne er enig i at Utdanningsdirektoratet gir nyttige verktøy. Styrere i de kommunale barnehagene er gjennomgående noe mer tilfreds enn de private med faglig støtte og verktøy fra Utdanningsdirektoratet
- Det er få av styrerne i barnehagene som mener at Utdanningsdirektoratet bidrar til økt kunnskap om barnehagene. Dette samsvarer med funn i den kvalitative undersøkelsen om at Utdanningsdirektoratet i hovedsak er til for skolene.
- Det er også få av styrerne som mener direktoratet bidrar til å heve barnehagelærernes status, og enda færre som mener det er enkelt å skille mellom Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet

Barnестyrere: Relevans og press på barnehagene fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets press på barnehagene og støtte i jobben er funnene følgende blant barnehagestyrerne:

- Sammenlignet med skoleledere, er det blant barnehagestyrere en mindre andel som mener Udir skaper økt rapporteringspress
- 38 % i private barnehager og 52 % i kommunale barnehager er helt eller delvis enig i at Udir skaper økt press. Dette er en lav andel sammenlignet med skolesektoren.
- Det er få av styrerne i barnehagene som mener Utdanningsdirektoratet gir tilstrekkelig støtte til deres jobb.

3. Attraktivitet blant ledere og styrere fra intervjuundersøkelsen

- Skoleledere i videregående skole savner verktøy for bedre samarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner om overgang mellom skoletrinn. Det er fremdeles behov for bedre samordning i overgang fra ungdomstrinn til videregående opplæring.
- Nettsiden oppleves av både skoleledere og barnehagestyrere som mer brukervennlig og tilgjengelig enn tidligere.
- Styrere/ledere henter i liten grad informasjon-, eller har kontakt med Utdanningsdirektoratet via sosiale medier.
- Det er ingen blant de intervjuede skolelederne eller barnehagestyrerne som kjenner navnet til utdanningsdirektøren eller andre i direktoratets ledelse. Det er dog verdt å merke seg at det er få som mener det er behov for en tydelig medieeksponering av ledelsen. Det oppfattes ikke som Utdanningsdirektoratets rolle.
- Skoleledere etterspør mer benchmarking, og kobling av forskning til den praktiske undervisningshverdagen.
- En skoleleder i videregående skole etterlyser mer kontakt mellom fagavdelinger i Utdanningsdirektoratet og den praktiske hverdagen på yrkesfag.

«Vi bruker verktøy fra Udir regelmessig. Om jeg skulle lure på noe faglig, slår jeg det bare opp, for eksempel på hjemmesiden eller i en brosjyre. Et annet eksempel er at jeg bruker verktøy fra udir.no til debattmøter her i barnehagen.»

- Barnehagestyrer privat

«Udir har en greit inndelt hjemmeside. Man kommer lett inn på barnehage og skole, og det er en fin oversikt. Apple-tankegang, som er bra»

- Barnehagestyrer kommunal

«Det er også ekstremt vanskelig å få tak i folk i direktoratet. Som regel er de ikke til stede når jeg trenger å prate med dem og det er langt fra alltid at de ringer opp igjen. Der har de en lang vei å gå»

- Skoledeler privat

«I liten grad. Tenker mer at det er politikerne og organisasjonene som preger ordskiftet. Udir er mer byråkrater.»

- Skoleleder kommunal

«De har vel ingen ansikter utad i det offentlige rom»

- Skoledeler kommunal

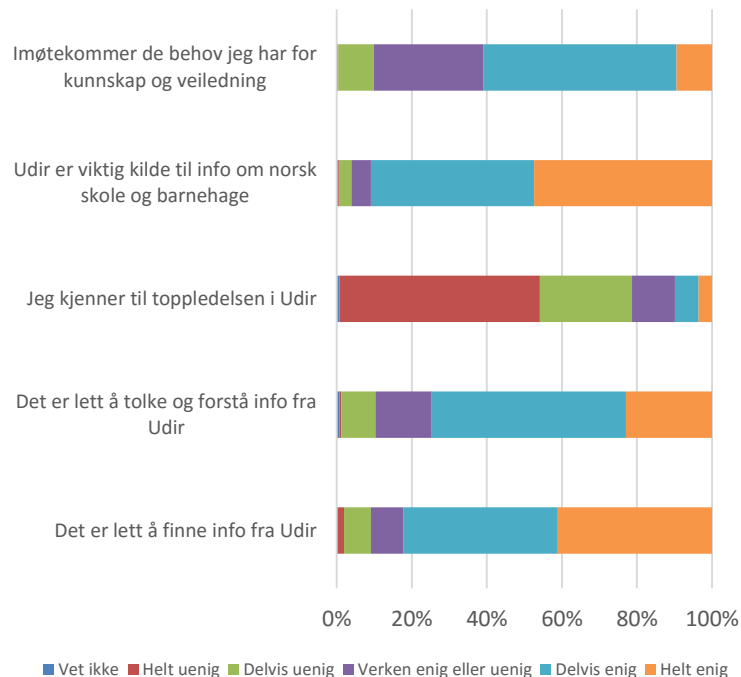
«Jeg er alltid inne, og jeg søker alltid på Udirs nettsider når jeg trenger støtte som skoleleder. Ståstedsanalysen bruker jeg mye.»

- Skoleleder kommune

Oppfattet attraktivitet blant ledere og styrere i barnehager og skoler fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets attraktivitet er det følgende hovedfunn blant skoleledere og barnehagestyrere:

- Figuren til høyre viser at Utdanningsdirektoratet oppfattes som en helt sentral kilde til informasjon også for skoleledere og barnehagestyrere på tvers av forvaltningsnivået og offentlig/privat.
- De private skolene skiller seg negativt ut i tilbakemeldinger på hvor lett det er å forstå og tolke informasjon fra Udir (29 % private grunnskoler og 25 % private vgs). Funnet for private må tolkes i lys av at utvalget er lite.
- Det er svært gode tilbakemeldinger på tilgjengelighet, hvilket samsvarer godt med funnene i den kvalitative undersøkelsen.
- Toppledelsen er relativt ukjent

Funn i undersøkelsen

Dette svarer lærere og barnehagelærere om:

1. Kjennskap
2. Relevans
3. Attraktivitet

1. Kjennskap blant lærere og barnehagelærere fra intervjuundersøkelsen

- Utdanningsdirektoratet oppfattes å være den sentrale aktøren for nasjonal styring av sektoren, og denne rollen har blitt mer fremtredende de siste årene.
- Sammenlignet med skoleledere og barnehagestyrere, er kjennskapen blant lærere og barnehagelærere mer variert.
- Ikke overraskende er kjennskapen noe bedre blant skolelærere, men forskjellen er mindre enn kanskje antatt.
- Det later til at barnehagelærere i private barnehager har noe mindre forhold til Utdanningsdirektoratet enn det som er tilfellet for barnehager i kommunal regi.
- I denne respondentgruppen har enkelte av svarene et politisk/ideologisk tilsnitt, med kritikk av Utdanningsdirektoratet som en agent for New public management og som et organ for en borgerlig regjeringsskolepolitikk.
- Paradoksalt nok oppgir de samme respondentene at de oppfatter Utdanningsdirektoratet som langt mer relevante enn tidligere.

«Jeg tenker at Udirs samfunnsoppdrag er å holde oss i sektoren oppdatert på hvordan den faglige utviklingen er, og holde oss oppdatert. Udir skal informere oss om noe nytt skjer i barnehagesektoren - gjerne gjennom de gode heftene.»

- Barnehagelærer privat

«Jeg er trygg på at de er på høyden når det gjelder forskning og at de har oversikt der. Og de er gode på å lage kartleggingsprøver.»

- Lærer grunnskole

«Udir må bli mer barnehagerelatert for at jeg skal bruke det mer!»

- Barnehagelærer privat

«Jeg oppfatter at Udir satser på skole. Eksempelvis gjennom videreutdanning av kjernefagene som er regjeringens politikk som er vedtatt (norsk og matte). Vet - eller virker som - Udirs prosjekter er mer utvalgte barnehager/kommuner. Det som er synd er at det virker som om det er lite som er tilgjengelig for alle.»

- Barnehagelærer kommune

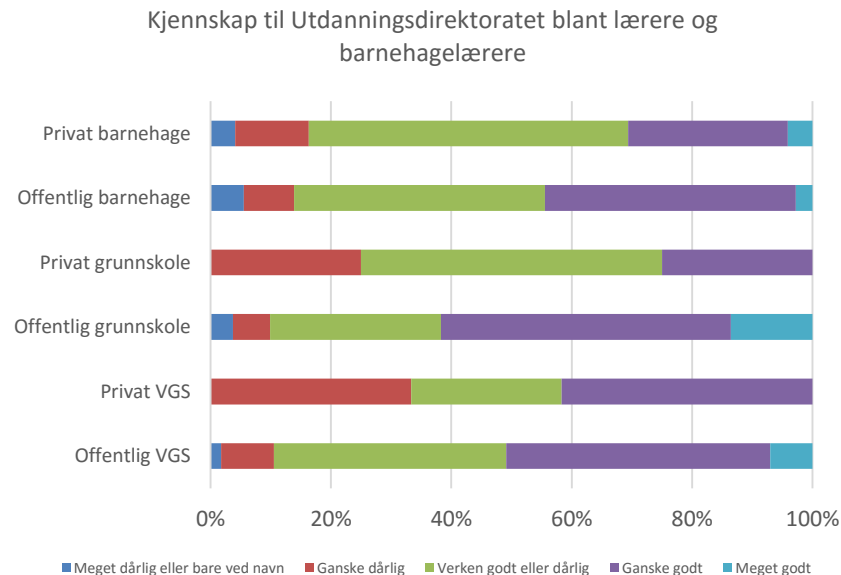
«Udir holder den røde tråden i utviklingen av norsk skole. De informerer oss som jobber som lærere og øvrige ansatte om utvikling i forskning og beste praksis på vårt felt.»

- Lærer grunnskole

Generell kjennskap blant lærere og barnehagelærere – fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder generell kjennskap er funnene blant lærere og barnehagelærere følgende:

- Som figuren til høyre viser er det kun om lag halvparten av lærerne som oppgir at de kjenner Utdanningsdirektoratet godt. Kjennskapen er betydelig lavere blant lærere og barnehagelærere sammenlignet med de øvrige respondentgruppene
- Det er en viss økning i kjennskap fra 2012, 55 % kjenner Utdanningsdirektoratet godt eller svært godt i 2017 sammenlignet med 50% i 2012.

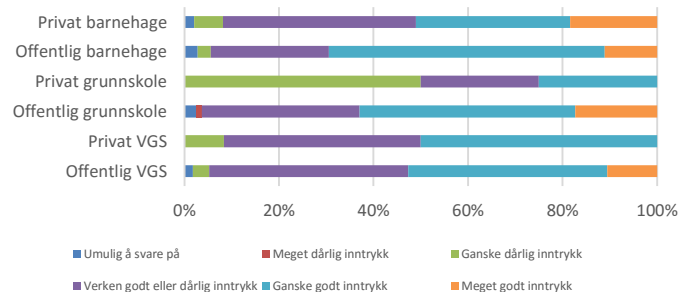

Kjennskap og inntrykk blant lærere og barnehagelærere – fra surveyundersøkelsen

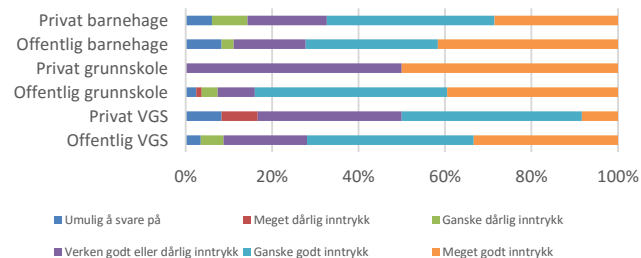
Når det gjelder inntrykk Utdanningsdirektoratet er funnene blant lærere og barnehagelærere følgende:

- Som figuren til høyre viser har de fleste i gruppen lærere et godt inntrykk av Utdanningsdirektoratet. Imidlertid er det en betydelig andel som verken har et godt eller dårlig inntrykk. Lærere ved private grunnskoler skiller seg markant ut ved at 50 % oppgir å ha et ganske dårlig totalinntrykk av Utdanningsdirektoratet
- Figuren nederst til høyre viser også at Utdanningsdirektoratet skårer godt på kompetanse og fagkunnskap, men også her er det en betydelig andel som verken har et godt eller dårlig inntrykk av direktoratet.

Totalinntrykk av Utdanningsdirektoratet blant lærere og barnehagelærere

Inntrykk av Utdanningsdirektoratets kompetanse og fagkunnskap blant lærere og barnehagelærere

2. Oppfattet relevans blant lærere og barnehagelærere fra intervjuundersøkelsen

- Det er jevnt over tilfredshet med det faglige nivået på det som legges ut på nettsidene.
- Barnehagelærere bruker mest av de praksisnære verktøyene som går direkte på tips til arbeidshverdagen.
- Blant lærerne som er intervjuet, er det noe mer bruk av analyseverktøy og metaanalyser som setter undervisningspraksisen inn i en større sammenheng.
- Barnehagelærere er fornøyd med rammeplanen, og høringsrunden som var tilknyttet utarbeidelsen av denne.
- Det er noe kritikk fra enkelte av et direktorat som til tider står for langt fra den praktiske hverdagen i skolene og barnehagene (jurister vs. Pedagoger)
- Samtidig rapporterer de fleste at verktøyene er operative og veldig praktisk anvendbare i daglig pedagogisk virksomhet. Kritikken følges med andre ord ikke opp av konkrete eksempler.
- For å bedre medvirkningen og medbestemmelsen, anbefaler flere respondenter at høringsfristene blir lengre.

«Jeg får den støtten jeg trenger som lærer. Bra at de henviser til lesesenteret og andre der vi trenger undervisningsstøtte.»

- Lærer kommune

«Temahefter som de sender ut, de leser vi. De er bra!»

- Barnehagelærer privat

«Udir har langt mer informasjon for skolesektoren, og bare litt angående barnehage. Derfor skulle det kommet mer fra en barnehagehverdag, og den faglige utviklingen der»

- Barnehagelærer privat

«Oppfatter at de er gode på høringsrunden tilknyttet rammeplanen. Veldig bra her - eksemplarisk. De reiste rundt til samtlige kommuner, og informerte om rammeplanene, og lagt opp til diskusjonsgrupper til planen. Halve jobben var gjort, og motivasjonen var der, vil jeg si. Svært positivt å gjøre dette. Lettere å implementere.»

- Barnehagelærer kommune .

«Jeg vet ikke hvor selvstendige de er. Har de en selvstendig stemme, eller er de et organ for den til enhver tid sittende regjering?»

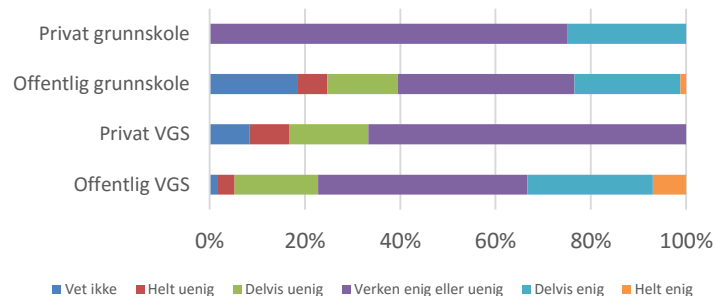
- Lærer kommune

Lærerne: Relevans, lydhørhet fra surveyundersøkelsen

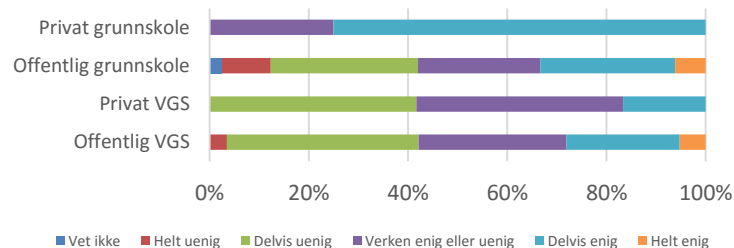
Når det gjelder lydhørhet er funnene følgende blant lærerne:

- Som figuren til høyre viser er det under halvparten av lærerne som mener Utdanningsdirektoratet lytter på tilbakemeldinger fra skolene. Lærerne er gjennomgående noe mer kritiske i sine svar enn tilfellet er for skoleeiere og skoleledere, men det er også mange som verken er uenig eller enig i påstanden.
- Figuren nederst til høyre viser også at det er relativt få av lærerne som mener Utdanningsdirektoratet har en god forståelse av hverdagen i skolen. Også her er det en betydelig, men mindre enn over, andel som verken er uenig eller enig.

Utdanningsdirektoratet lytter til tilbakemeldinger

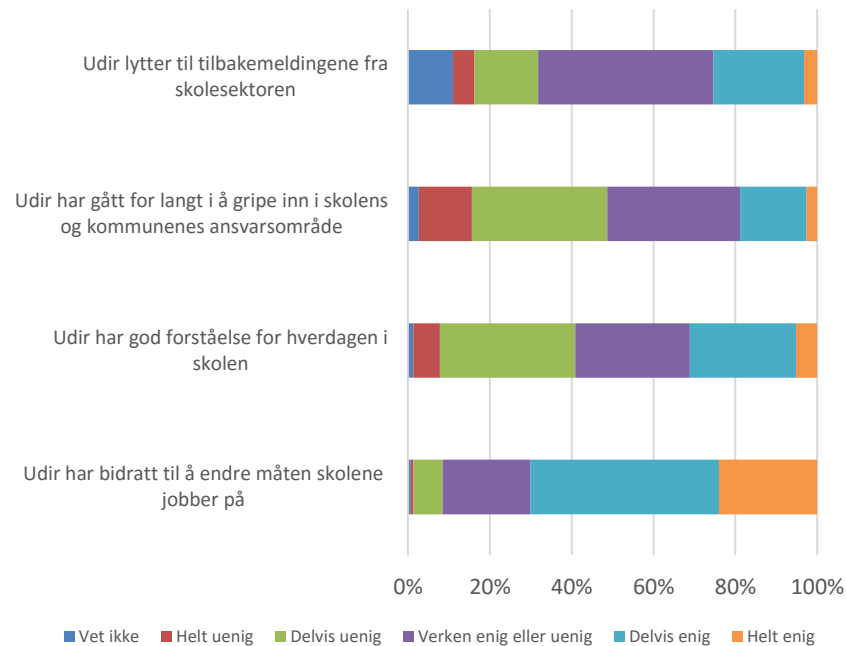
Utdanningsdirektoratet har god forståelse for hverdagen i skole og barnehager

Lærerne: Relevans, interaksjon med skoler fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder interaksjon med skoler er funnene følgende blant lærerne:

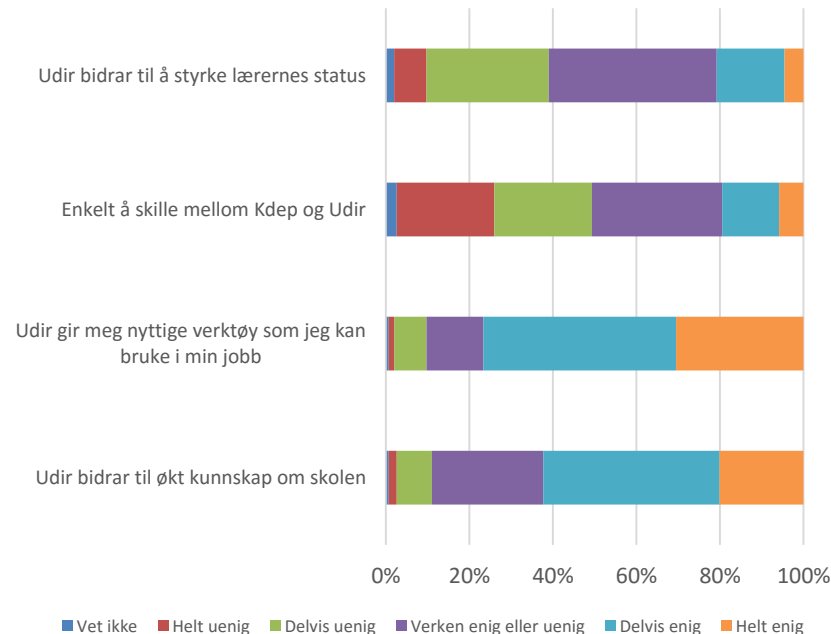
- Som figuren til høyre viser er det et stort flertall av lærerne som er enig i at Utdanningsdirektoratet har bidratt til å endre norsk skole.
- Samtidig viser figuren at det er relativt få som er enig i at Utdanningsdirektoratet har god forståelse for skolehverdagen og lytter til tilbakemeldinger fra skolene.
- Likevel er det en beskeden andel som mener at Utdanningsdirektoratet går for langt inn i skolens ansvarsområde.
- Funnene her kan med andre ord være noe paradoksale, men kan forstås slik at det er for lite kunnskap om hvordan Utdanningsdirektoratet tar til seg og anvender innspill som direktoratet får.

Lærerne: Relevans og Utdanningsdirektoratets bidrag fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets bidrag er funnene følgende blant lærerne:

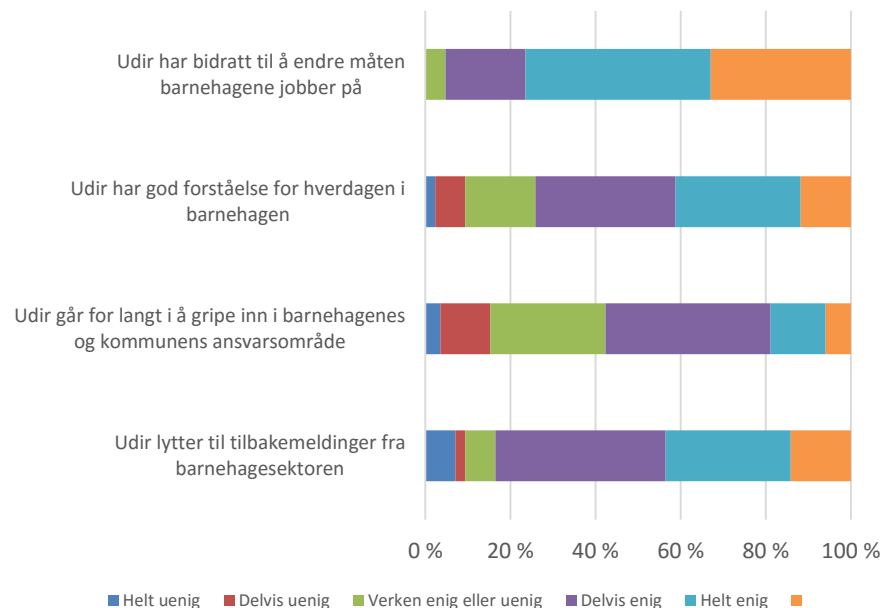
- Som figuren til høyre viser er de fleste av lærerne enige i at Utdanningsdirektoratet bidrar til økt kunnskap om skolen, og gir nyttige verktøy til bruk i arbeidet
- Det er få av lærerne som mener at Utdanningsdirektoratet bidrar til å heve lærernes status. Her er det også en god del som er uenig i påstanden.
- Det er også få som forstår skillet mellom Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet, og antagelig er det fordi direktoratet oppfattes som en forlenget arm av departementet
- 67 % av lærerne mener av Utdanningsdirektoratet bidrar til økt rapporteringspress. Dette er en betydelig nedgang fra 2012, da 87 % av lærerne mente dette.
- Det er også en betydelig nedgang i andelen lærere som mener Utdanningsdirektoratet bidrar til prestasjonspress. Nå er det 42 % av lærerne som mener Utdanningsdirektoratet bidrar til prestasjonspress, mens dette var 62 % i 2012

Barnehagelærere: Relevans, lydhørhet fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder lydhørhet er funnene følgende blant barnehagelærerne:

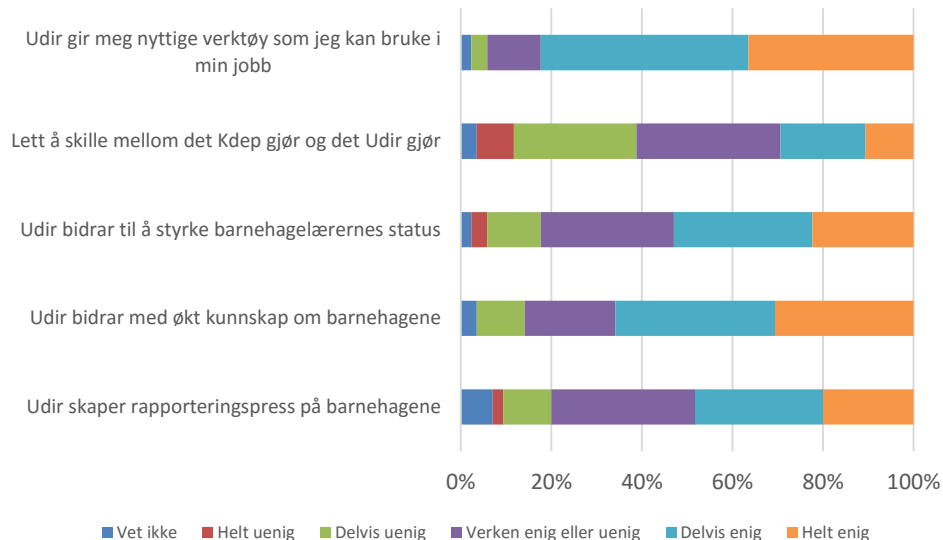
- Som figuren til høyre viser mener en stor andel av barnehagelærerne at Utdanningsdirektoratet lytter til tilbakemeldinger og at Utdanningsdirektoratet har forståelse for deres hverdag
- Barnehagelærerne er med andre ord noe mer positiv enn lærerne i skolene når det gjelder disse påstandene. Samtidig er det en betydelig andel som verken er uenig eller enig i påstanden
- Figuren til høyre viser også at de fleste av barnehagelærerne enige i at Utdanningsdirektoratet endrer måten barnehagene jobber på. Kun 8 % - alle fra de private barnehagene - er uenige i dette.
- Det er få som er enig i at Utdanningsdirektoratet griper for mye inn i det som er barnehagenes og kommunenes ansvarsområde. Barnehagelærere i offentlige barnehager mener i noe større grad enn private at Utdanningsdirektoratet griper for langt inn i lokal handlefrihet.

Barnehagelærere: Relevans og Utdanningsdirektoratets bidrag fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets bidrag er funnene følgende:

- Som figuren til høyre viser mener de fleste av barnehagelærerne at Utdanningsdirektoratet bidrar til å styrke deres status.
- Det er kun 6 % - alle i private barnehager - som mener de ikke får de verktøyene de trenger i arbeidshverdagen. I samme gruppe mener 10 % at de ikke blir lyttet til når de gir tilbakemeldinger.
- Det er om kun om lag halvparten av barnehagelærerne som mener Utdanningsdirektoratet bidrar til økt rapporteringspress.

3. Attraktivitet blant lærere og barnehagelærere fra intervjuundersøkelsen

- Som for de andre gruppene, er opplevelsen av nettsiden det som danner mesteparten av inntrykket de har av direktoratet.
- Også her mener de fleste at sidene har blitt vesentlig bedre enn de var tidligere. Den praktiske anvendbarheten er også løftet til et nytt nivå.
- Det er flere i denne gruppen som er opptatt av at Utdanningsdirektoratet er et faglig uavhengig korrektiv til den til enhver tid sittende regjering.
- To respondenter mener det for vanskelig språk på nettsidene – litt for faglig språk. Dette funnet avviker fra andre svar, som går i stikk motsatt retning.
- Av lærere oppfattes direktoratet å være på tilbudssiden overfor skolene når det gjelder faglig utvikling.
- Det er én respondent som kjenner navnet til Utdanningsdirektør Hege Nilssen.
- Utdanningsspeilet og elevundersøkelsen trekkes frem som eksempler på verktøy som preger det offentlige ordskiftet om skole og barnehage. Mer bakenforliggende enn direkte interaksjon i debatten. Men det sentrale er å legge premissene for diskusjonen. I så måte lykkes Utdanningsdirektoratet svært godt. Den som eier problemet, eier løsningen.

«Vi får informasjon fra hjemmesiden og gjennom kolleger. Eksempelvis kan noen anbefale en artikkel i et av heftene. De ligger som regel på pauserommet.»

- Barnehagelærer privat

«Vet at de har satset stort på barne- og ungdomsarbeidere - dette kurset/faget har alle våre assistenter - 8-10 stykk her har tatt eksamen. Den er fra Udir, og er noe jeg har sett tydelige resultater av.»

- Barnehagelærer kommune

«De fronter saker, ikke folk. Det mener jeg er riktig. Det er ikke så viktig å ha synlige ledere, men jeg håper de er et korrektiv til politikere.»

- Lærer kommune

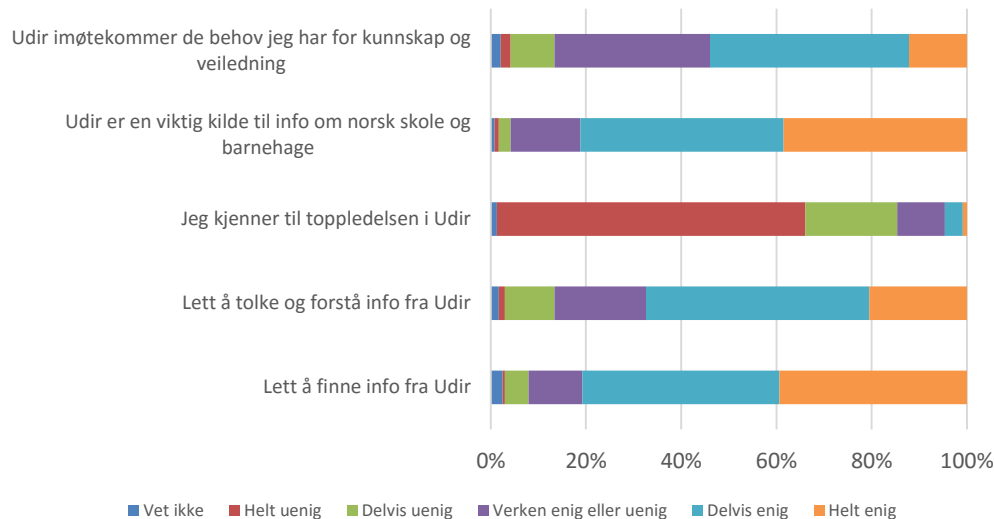
«Det er ofte litt vanskelig språk. Litt for faglig språk.»

- Lærer kommune

Oppfattet attraktivitet blant lærere i barnehager og skoler fra surveyundersøkelsen

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets attraktivitet er det følgende hovedfunn blant skoleledere og barnehagestyrere:

- Lærerne og barnehagelærernes svar med hensyn til attraktivitet skiller seg lite ut fra de øvrige respondentene.
- Utdanningsdirektoratet skårer meget bra på tilgjengelighet.
- Kritikken kommer også her i vesentlig grad fra private skoler – 25 % av lærerne i private grunnskoler mener der ikke får imøtekommet sine behov og 33 % av lærerne ved private vgs synes det krevende å tolke å forstå informasjon fra Utdanningsdirektoratet
- Lærere og barnehagelærere har lav kjennskap til toppledelsen i Utdanningsdirektoratet

Om undersøkelsen

Fremgangsmåte – surveyundersøkelse

Metode

Spørreskjema er utarbeidet i samråd med oppdragsgiver.

Data fra skoleeiere og barnehageeiere er samlet inn gjennom en web-survey – en selvadministrert spørreundersøkelse på nett. Det har kommet inn mer enn 1000 svar i denne delen av undersøkelsen.

For de øvrige undergruppene er data samlet inn gjennom telefonintervjuer av representative utvalg i hver gruppe. Intervjuene er gjennomført av Norstat.

Det er lagt vekt på at undersøkelsen skal gi grunnlag for sammenligning med resultater fra tidligere undersøkelser, men samtidig fange opp nye sider ved Utdanningsdirektoratets virksomhet.

Respondenter

- Skoleeiere/ barnehageeiere: 1023
- Skoleledere grunnskole: 168
- Skoleledere VGS: 152
- Barnehagestyrer: 171
- Lærere grunnskole: 171
- Lærere VGS: 153
- Barnehagelærere: 168

Spørsmål i surveyundersøkelse for barnehager

Bakgrunn

- Hva er din alder?
- Registrer kjønn
- Bosted
- Er barnehagen en kommunal eller privat barnehage?
- Størrelse
- Hvor mange barn er det i barnehagen?
- Er din stilling barnehagelærer eller barnehagestyrer?

Kjennskap

Spørsmål 1: Kan du nevne navnet på den statlige etaten med ansvar for skole- og barnehagesektoren?

Spørsmål 2: Hvor godt eller dårlig vil du si at du kjenner Utdanningsdirektoratet?

Spørsmål 3a: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratet totalt sett?

Spørsmål 3b: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratet når det gjelder åpenhet og informasjon?

Spørsmål 3c: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratets informasjon om lover og regler?

Spørsmål 3d: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratets forvaltning og tolkning av regelverket?

Spørsmål 3e: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratets kompetanse og fagkunnskap?

Spørsmål 3f: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratets støtte til utvikling av skoler og barnehager?

Spørsmål 3g: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratets evne til å sette skole og barnehage på dagsorden?

Spørsmål 3h: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratets evne til å fremstå som tydelige?

Spørsmål i surveyundersøkelse for barnehager

Relevans

I hvor stor grad er du enig i følgende påstand. Er du helt enig, delvis enig, verken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig i at:

- Utdanningsdirektoratet har i de siste årene vært med på å endre måten barnehagene jobber på
- Utdanningsdirektoratet har god forståelse for hverdagen i barnehagene
- Utdanningsdirektoratet går for langt i å gripe inn i barnehagenes og kommunenes ansvarsområde
- Utdanningsdirektoratet lytter til tilbakemeldinger fra barnehagene
- Utdanningsdirektoratet gir meg nyttige verktøy som jeg kan bruke i min jobb
- Det er lett å skille mellom det Kunnskapsdepartementet gjør og det Utdanningsdirektoratet gjør
- Utdanningsdirektoratet bidrar til å styrke barnehagelærernes status
- Utdanningsdirektoratet bidrar til økt kunnskap om barnehagene
- Utdanningsdirektoratet skaper et rapporteringspress på barnehagene og kommunene
- Jeg får tilstrekkelig støtte fra Utdanningsdirektoratet i min jobb som barnehagestyrer

Attraktivitet

I hvor stor grad er du enig i følgende påstand. Er du helt enig, delvis enig, verken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig i at:

- Det er lett å finne informasjon fra Utdanningsdirektoratet
- Det er lett å tolke og forstå informasjon fra Utdanningsdirektoratet
- Jeg kjenner til toppledelsen i Utdanningsdirektoratet
- Utdanningsdirektoratet er en viktig kilde til informasjon om norsk skole og barnehage
- Utdanningsdirektoratet imøtekommer de behov jeg har for kunnskap og veiledning

Generelt

- Har du eller har du hatt verv i faglige nettverk og organisasjoner innenfor skole- og barnehagesektoren?
- Hvor interessert vil du si at du er i kunnskapspolitik?
- Har du i løpet av det siste året deltatt på konferanser eller seminarer i regi av utdanningsdirektoratet?
- Følger du utdanningsdirektoratet på sosiale medier?
- Til slutt: Er det noe du ønsker å kommentere i forbindelse med denne undersøkelsen?

Spørsmål i surveyundersøkelse for skoler

Bakgrunn

- Hva er din alder?
- Registrer kjønn
- Bosted
- Er skolen en kommunal eller privat skole?
- Størrelse
- Hvor mange elever er det i skolen?
- Er din stilling lærer eller rektor?

Kjennskap

Spørsmål 1: Kan du nevne navnet på den statlige etaten med ansvar for skole- og barnehagesektoren?

Spørsmål 2: Hvor godt eller dårlig vil du si at du kjenner Utdanningsdirektoratet?

Spørsmål 3a: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratet totalt sett?

Spørsmål 3b: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratet når det gjelder åpenhet og informasjon?

Spørsmål 3c: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratets informasjon om lover og regler?

Spørsmål 3d: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratets forvaltning og tolkning av regelverket?

Spørsmål 3e: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratets kompetanse og fagkunnskap?

Spørsmål 3f: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratets støtte til utvikling av skoler og barnehager?

Spørsmål 3g: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratets evne til å sette skole og barnehage på dagsorden?

Spørsmål 3h: Hvilket inntrykk har du av Utdanningsdirektoratets evne til å fremstå som tydelige?

Spørsmål i surveyundersøkelse for skoler

Relevans

I hvor stor grad er du enig i følgende påstand. Er du helt enig, delvis enig, verken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig i at:

- Utdanningsdirektoratet har i de siste årene vært med på å endre måten skolene jobber på
- Utdanningsdirektoratet har god forståelse for hverdagen i skolen
- Utdanningsdirektoratet går for langt i å gripe inn i skolens og kommunenes ansvarsområde
- Utdanningsdirektoratet lytter til tilbakemeldinger fra skolesektoren
- Utdanningsdirektoratet bidrar til økt kunnskap om skolen
- Utdanningsdirektoratet gir meg nyttige verktøy som jeg kan bruke i min jobb
- Det er lett å skille mellom det Kunnskapsdepartementet gjør og det Utdanningsdirektoratet gjør
- Utdanningsdirektoratet bidrar til å styrke lærerens status
- Utdanningsdirektoratet bidrar til å ivareta elevenes rettigheter
- Utdanningsdirektoratet bidrar til å skape økt prestasjonspress i skolen
- Utdanningsdirektoratet skaper et rapporteringspress på skolene og kommunene
- Jeg får tilstrekkelig støtte fra Utdanningsdirektoratet i min jobb som rektor

Attraktivitet

I hvor stor grad er du enig i følgende påstand. Er du helt enig, delvis enig, verken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig i at:

- Det er lett å finne informasjon fra Utdanningsdirektoratet
- Det er lett å tolke og forstå informasjon fra Utdanningsdirektoratet
- Jeg kjenner til toppledelsen i Utdanningsdirektoratet
- Utdanningsdirektoratet er en viktig kilde til informasjon om norsk skole og barnehage
- Utdanningsdirektoratet imøtekommer de behov jeg har for kunnskap og veiledning

Generelt

- Har du eller har du hatt verv i faglige nettverk og organisasjoner innenfor skole- og barnehagesektoren?
- Hvor interessert vil du si at du er i kunnskapspolitik?
- Har du i løpet av det siste året deltatt på konferanser eller seminarer i regi av utdanningsdirektoratet?
- Følger du utdanningsdirektoratet på sosiale medier?
- Til slutt: Er det noe du ønsker å kommentere i forbindelse med denne undersøkelsen?

Fremgangsmåte – intervjuundersøkelse

Metode

Data er samlet inn gjennom kvalitative, semi-strukturerte intervjuer med detaljert intervjuguide.

Alle intervjuene er gjennomført på telefon.

Det er gjennomført intervjuer med 26 respondenter.

Spørsmålene i undersøkelsen gir grunnlag for å analysere utviklingstrekk sammenlignet med funn fra omdømmeundersøkelsen i 2012. samt utdype funnene fra den kvantitative undersøkelsen i 2017.

Gruppefunn: Det vil ikke være mulig å generalisere på bakgrunn av et utvalg på om lag 30 personer. I rapporten beskrives retninger for de ulike kategoriene/gruppefunn ved formuleringer som "kan tyde på", "flere peker på", "noen svar som går igjen" etc.

Respondenter

Kategori	Totalt	Kommune	Privat	Fylke
Skoleeiere	6	4		2
Barnehageeiere	4	2	2	
Skoleledere	5	2	1	2
Barnehagestyrere	4	2	2	
Lærere	3	3		
Barnehagelærere	4	2	2	

Intervjuguide for intervjuundersøkelsen

Tilknytning

Spørsmål 1: Hvor ofte forholder du deg til informasjon, statistikk, forskning eller øvrig materiale fra Utdanningsdirektoratet i din arbeidshverdag?

(Multiple choice: på en skala fra 1 til 5 hvor 1 er svært sjelden og 5 er svært ofte)

Kjennskap

Spørsmål 2: Hva er det første du tenker på når jeg sier Utdanningsdirektoratet?

Spørsmål 3: Hva tenker du er Utdanningsdirektoratets viktigste oppgaver (og/eller samfunnsoppdrag)?

Spørsmål 4: Hva oppfatter du som Utdanningsdirektoratets sterkeste sider/fagområder?

Spørsmål 5: Har du noen svakheter du vil peke på?

Spørsmål 6: Hvordan synes du Udir har utviklet seg de siste årene?

(Sjekkspørsmål for skoleledere/barnehageledere: Hvordan har dokumentasjonsmengden utviklet seg?)

Relevans

Del 1: Evne til å implementere politiske vedtak

Spørsmål 7: Hvordan synes du direktoratet evner å implementere politiske vedtak?

Spørsmål 8: I hvilken grad mener du Utdanningsdirektoratet forstår den praktiske virkeligheten ved norske skoler og barnehager?

Spørsmål 9: Er Udir opptatt av å få innspill fra, og lytte til, virksomhetene lokalt?

Spørsmål 10: Til skoleeiere og barnehageeiere: Gir direktoratet tilstrekkelig støtte til den enkelte kommune og bidrar direktoratet til at kommunene blir bedre som skoleeiere/barnehageeiere?

Intervjuguide for intervjuundersøkelsen

Spørsmål 11: Går direktoratet for langt inn i kommunens ansvars-områder? (I så fall, på hvilken måte?)

Relevans

Del 2: Faglig tyngde og formidling av tilstanden i sektoren

Spørsmål 12: Klarer Udir å gi et riktig bilde av situasjonen og utfordringene i (barnehage- og utdanningssektoren?)

Spørsmål 13: Hvor viktig rolle mener du Utdanningsdirektoratet har for å utvikle barnehage- og utdanningspolitikken?

Spørsmål 14: Bruker du selv verktøy fra Udir i din arbeidshverdag, og får du den støtten du trenger som skoleeier/skoleleder/ barnehageeier/ barnehagestyrer? (tilpasses den enkelte respondent)

Attraktivitet

Del 1: Kommunikasjon og formidling

Spørsmål 15: Gjennom hvilke kanaler henter du oftest informasjon? (Spør om de følger Udir på Facebook eller andre sosiale medier)

Spørsmål 16: Er det lett å forstå informasjon fra direktoratet?

Attraktivitet

Del 2: Synlighet utad

Spørsmål 17: Kjenner du navnet på Utdanningsdirektøren?

Spørsmål 18: Synes du Utdanningsdirektoratet er en viktig premissleverandør i det offentlige ordskiftet om tilstand og kvalitet i utdanningssektoren?

Generelle råd

Spørsmål 19: Har du noen ønsker til hvordan Udir bør utvikle seg?

Spørsmål 20: Dersom du var Utdanningsdirektør, hva ville du prioritert å gjøre først?